Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004106

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Самара Віталій Сергійович
2. Vitalyi Samara

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: доктор філософії у галузі права

Дата захисту: 30-07-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Акціонерне товариство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»

Код за ЄДРПОУ: 24584661

Місцезнаходження: вул. Назарівська, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15258

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17.31

Тема дисертації:

1. Забезпечення права на касаційне оскарження як принцип адміністративного судочинства
2. Ensuring the Right to Cassation Appeal as a Principle of Administrative Judicial Proceedings

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню забезпечення права на касаційне оскарження як принцип адміністративного судочинства. У дисертаційному дослідженні здійснено обґрунтування теоретико-методологічних засад принципів адміністративного судочинства і місце в ньому принципу касаційного оскарження. На основі аналізу нормативно-правових актів, наукової літератури і зарубіжного досвіду запропоновані науково-практичні рекомендації щодо його подальшого розвитку та удосконалення. Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-процесуальній науці комплексних досліджень, в яких аналізується забезпечення права на касаційне оскарження як принцип адміністративного судочинства України. У межах дисертації одержано результати, які характеризуються науковою новизною: Вперше: - надано авторське визначення принципу забезпечення права на касаційне оскарження в адміністративному судочинстві

України, під яким пропонується розуміти керівну ідею, базову засаду адміністративного судочинства, яка демонструє умови, підстави, строки реалізації для касаційного оскарження у Верховному Суді рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи, а також постанови суду апеляційної інстанції; - актуалізовано проблему обмеженості повноважень суду касаційної інстанції при розгляді касаційних скарг і доведено, що касаційне оскарження не повинно бути «третьою обов'язковою» можливістю для сторони оскаржувати ті чи інші ухвали судів першої чи апеляційної інстанцій. В основі такого розуміння знаходиться конституційний припис про те, що особі державою гарантовано право на звернення до суду та апеляційний перегляд судового рішення; натомість касаційний перегляд – лише у визначених законом випадках; - обґрунтовано положення, відповідно до якого запровадження касаційних фільтрів об'єктивно розширила сферу застосування судової дискреції Верховним Судом, перетворивши його з універсального процесуального права на інструмент, застосування якого залежить від визначених законодавцем та інтерпретованих судом критеріїв. удосконалено: - розуміння сутності верховенства права як першооснови, першопринципу для інших правових принципів судочинства взагалі та адміністративного судочинства зокрема. Цей принцип показує правовий орієнтир, відповідно до якого права людини визначають зміст і спрямованість дій держави, в питаннях визначення цих прав у чинному законодавстві, їх гарантуванні та захисті і, у випадках порушення цих прав через рішення, дії чи бездіяльність суб`єктів владних повноважень, - можливість звернення до адміністративного суду для їх поновлення. В адміністративному судочинстві принцип верховенства права має особливе значення, адже предметом розгляду в судах досить часто є нормативно-правові чи індивідуальні акти, які були прийняті суб'єктами владних повноважень по відношенню до приватних осіб; - обґрунтування передумов виникнення права на касаційне оскарження, які доцільно розглядати не тільки в історичному, але й у функціональному аспекті. На першому рівні це право виникає з потреби особи захиститися від неправильного застосування закону. На другому рівні воно служить розвитку сталої судової практики. На третьому рівні воно забезпечує контроль за тим, щоб адміністративні суди однаково застосовували закон до спорів із суб'єктами владних повноважень. Саме поєднання цих трьох рівнів дозволяє уникнути крайнощів: повної відкритості касації для всіх справ або надмірного звуження доступу до Верховного Суду. - правове розуміння того, що ЄСПЛ не є «четвертою судовою інстанцією» в адміністративних справах. Наголошується, що якщо у публічно-правовому спорі, який розглядається в Україні у межах адміністративного судочинства, відповідачем зазвичай є суб'єкт владних повноважень, який своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю порушив права позивача, то в ЄСПЛ відповідачем виступає Україна. набули подальшого розвитку: - положення про те, що якісно новий етап у розвитку досліджуваного принципу відкрила Конституція України 1996 року, яка надала праву на апеляційний перегляд і касаційне оскарження статусу однієї з основних засад судочинства. Саме з цього моменту касаційне оскарження перестало бути лише технічною процесуальною можливістю і набуло конституційного значення. Його подальший розвиток уже не міг визначатися виключно міркуваннями процесуальної зручності або організаційної доцільності, оскільки будь-яка зміна законодавчої моделі повинна була співвідноситися з конституційним змістом цієї гарантії.

2. The dissertation research substantiates the theoretical and methodological foundations of the principles of administrative judicial proceedings and the place of the principle of cassation appeal within them. Based on the analysis of regulatory legal acts, scientific literature, and foreign experience, scientific and practical recommendations for its further development and improvement are proposed. The scientific novelty of the dissertation research lies in the fact that the dissertation is one of the first comprehensive studies in domestic administrative procedural science analyzing the ensuring of the right to cassation appeal as a principle of administrative judicial proceedings in Ukraine. Within the framework of the dissertation, results characterized by scientific novelty have been obtained. For the first time: - the author's definition of the principle of ensuring the right to cassation appeal in administrative judicial proceedings of Ukraine has been provided, which is proposed to be understood as a guiding idea, a fundamental principle of administrative judicial proceedings demonstrating the conditions, grounds, and terms for exercising cassation appeal before the Supreme Court against a decision of the court of first instance after appellate review of the case, as well as against decisions of the appellate court; - the

issue of the limited powers of the cassation court when considering cassation appeals has been actualized, and it has been proven that cassation appeal should not become a “third mandatory” opportunity for a party to challenge certain rulings of courts of first or appellate instance. This understanding is based on the constitutional provision that the state guarantees a person the right to apply to a court and to appellate review of a judicial decision, whereas cassation review is guaranteed only in cases established by law; - provisions have been substantiated according to which the introduction of cassation filters has objectively expanded the scope of judicial discretion of the Supreme Court, transforming cassation appeal from a universal procedural right into an instrument whose application depends on criteria established by the legislator and interpreted by the court. Improved: - the understanding of the essence of the rule of law as the primary foundation and fundamental principle for other legal principles of judicial proceedings in general and administrative judicial proceedings in particular. This principle demonstrates the legal guideline according to which human rights determine the content and direction of state activities regarding the definition of these rights in current legislation, their guarantee and protection, and, in cases where these rights are violated through decisions, actions, or omissions of public authorities, the possibility of applying to an administrative court for their restoration. In administrative judicial proceedings, the principle of the rule of law has special significance, since the subject matter of court review often concerns regulatory or individual acts adopted by public authorities in relation to private persons; - the substantiation of the prerequisites for the emergence of the right to cassation appeal, which should be considered not only in the historical but also in the functional aspect. At the first level, this right arises from the need of a person to protect themselves from incorrect application of the law. At the second level, it serves the development of stable judicial practice. At the third level, it ensures control over the uniform application of the law by administrative courts in disputes involving public authorities. The combination of these three levels makes it possible to avoid extremes: complete openness of cassation review for all cases or excessive restriction of access to the Supreme Court.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Самара В.С. Генеза принципу касаційного оскарження в адміністративному судочинстві України. Публічне право. 2024. № 2 (54). С.22–28. DOI: https://doi.org/10.32782/2306-9082/2024-54-3
- Самара В.С. Передумови формування та умови реалізації права на касаційне оскарження в адміністративному судочинстві. Наше право. 2024. № 3. С. 229-233. DOI: https://doi.org/10.32782/NP.2024.3.30
- Самара В.С. Поняття та правова сутність принципу касаційного оскарження в адміністративному судочинстві України. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 610–615. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.94
- Самара В.С. Касаційне оскарження судових рішень крізь призму дискреційних повноважень адміністративного суду. Knowledge, Education, Law, Management. 2025. № 2. (70). С. 262-269. URL: https://kelmczasopisma.com/ua/jornal/97
- Самара В.С. Оптимізація інституту касаційних фільтрів в адміністративному судочинстві України: теоретико-правовий та практичний аспекти. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2025. № 6, Том 36 (75) С. 134-142.

- Самара В.С. Правові наслідки та ефективність касаційного перегляду в адміністративному судочинстві. Юридичний науковий електронний журнал. 2026. № 1. С. 186-190. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2026-1/40
- Самара В.С. Напрями удосконалення правового забезпечення касаційного оскарження в адміністративному судочинстві. Київський часопис права. 2026. № 1. С. 261-269. DOI: https://doi.org/10.32782/klj/2026.1.37
- Самара В.С. Особливості касаційного оскарження ухвал суду першої та апеляційної інстанції в адміністративному судочинстві. Вісник пенітенціарної асоціації України. 2025. № 3(33). С. 103–109. DOI: https://doi.org/10.34015/2523-4552.2025.3.12
- Самара В.С. Правовий вимір касаційного оскарження рішень суду першої інстанції та постанов суду апеляційної інстанції в адміністративному судочинстві. Актуальні проблеми правознавства. 2026. № 1 (45). С.61-70. DOI: https://doi.org/10.35774/app2026.01.061
- Самара В.С. Проблеми функціонування касаційного оскарження в адміністративному судочинстві після судової реформи 2016-2020 років. Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: матеріали міжнародної конференції (м. Тернопіль, 2-3 травня 2025 р.). С. 325-327.
- Самара В.С. Система принципів адміністративного судочинства і місце в ній принципу касаційного оскарження. Sectoral research XXI: characteristics and features: proceedings of the VI International Scientific and Theoretical Conference. (Chicago, USA, 8 september, 2023). С. 66-67.
- Самара В.С. Місце принципу касаційного оскарження в системі принципів адміністративного судочинства. Захист прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 03 жовтня 2024 р.). С.66 – 69.
- Самара В.С. Передумови виникнення та умови реалізації права на касаційне оскарження в адміністративному судочинстві. Юридична осінь 2024 року: збірник тез доповідей та наукових повідомлень учасників міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів (Харків, 19 листопада 2024 р.). С. 87-90.
- Самара В.С. Імплементація міжнародних стандартів у сфері касаційного перегляду в Україні. V Innovation for a sustainable future: integrating technology, education, and science : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мюнхен, Німеччина, 02-04 лютого, 2026). С. 140-142.

Наукова (науково-технічна) продукція: пропозиції до удосконалення національного законодавства

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення національного законодавства

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102955 0108U008927

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеценко Семен Григорович

2. Semen H. Stetsenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4350-2321

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рядінська Валерія Олександрівна

2. Valeriia O. Riadinska

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2210-5933

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Національна академія управління"

Код за ЄДРПОУ: 16476880

Місцезнаходження: вул. Ушинського, Київ, 03153, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костенко Юлія Олександрівна

2. Yuliia Kostenko

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4079-694X

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=O__qFD8AAAAJ&hl=uk&oi=sra

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропівницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галус Олена Олександрівна

2. Galus Olena Olexandrivna

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаврік Роман Олександрович

2. Roman O. Gavrik

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Самсін Ігор Леонович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Самсін Ігор Леонович

Відповідальний за підготовку облікових документів Черняк Олена Юріївна

Реєстратор Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна